

KAMLESHVAR HIKOYALARIDA YOZUVCHI BADIY OLAMI VA USLUBI MASALASI

(Kamleshvarning “Shippak” hikoyasi asosida)

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7394075>

Sultanova Gavhar Olimjon Qizi

Toshkent Davlat Sharqshunoslik Universiteti,
Adabiyotshunoslik mutaxassisligi 2-kurs magistranti,
Toshkent sh., O‘zbekiston.

Tel:888110898 ; **E-mail :** @sultonovagavhar9@gmail.com

ANNOTATSIYA

Badiiy asarning kitobxonga manzur bo‘lishi va ta’sirchanligi oshishida yozuvchi uslubining ahamiyati kattadir. Yozuvchi asarni yozish davomida badiiyatni unutmastligi, shu bilan birga xalqqa tushunilishi oson bo‘lishi uchun xalqlchil til masalasini ham yodidan chiqarmastligi joizdir.

Ushbu maqolada yozuvchi uslubi masalasi Kamleshvarning “Chappal” hikoyasi asosida ko‘rib chiqiladi. Shu orqali Kamleshvarning yozuvchilik uslubi va mahorati tahlil qilinadi va umumiy xulosa beriladi. Maqolada yozuvchining uslubi bir qancha kategoriyalarga bo‘lish orqali tushuntirib berilgan.

Kalit so‘zlar: *Yozuvchi uslubi, mahorat, badiiy uslub, Kamleshvar, “Chappal”, badiiy asar tili.*

ANNOTATION

The writer's style is of great importance in increasing the appeal and effectiveness of a work of art. It is permissible for the writer not to forget the artistry while writing the work, and at the same time, not to forget the issue of correct language in order to make it easy for the people to understand.

This article examines the issue of writer's style based on Kamleshwar's story Chappal. Through this, Kamleshwar's writing style and skills are analyzed and a general conclusion is given. The article explains the writer's style by dividing it into several categories.

Key words: *Writer's style, skill, artistic style, Kamleshwar, "Chappal", language of artistic work.*

АННОТАЦИЯ

Стиль писателя имеет большое значение для повышения привлекательности и эффективности художественного произведения. Позволяет писателю не забывать о художественности при написании произведения, и в то же время не забывать о правильном языке, чтобы сделать его понятным людям.

В данной статье рассматривается вопрос писательского стиля на примере рассказа Камлешвара «Чанпал». Благодаря этому анализируются стиль и навыки письма Камлешвара и делается общий вывод. В статье объясняется стиль писателя путем разделения его на несколько категорий.

***Ключевые слова:** писательский стиль, мастерство, художественный стиль, Камлешвар, «чанпал», язык художественного произведения.*

Til janrining badiiy adabiyotga o‘ziga xos hissasi bor. Hikoyaning barcha elementlarini to‘g‘ri tartibga solish ishi faqat til uslubi orqali mumkin. Shu tarzda til va uslubni ajrata olmaymiz – “Agar til adabiyotning tanasi deb hisoblansa, uslub ham shu jismning bo‘yni sifatida qaralishi kerak. “Har qanday ijodkor o‘z ijodini til orqali yaratadi va bu hunar o‘quvchini o‘sha ijod bilan bog‘laydi. Til uslublari bir-birini to‘ldiradi va o‘quvchini shu maqsadga olib boradi. Muallif kompozitsiyaning orqasida yozayotgan narsa. Agar til jozibali bo‘lsa, o‘quvchi yozuvchining maqsadiga erisha oladi.¹ Qisqa qilib aytganda, kompozitsiya - bu muallif o‘quvchilarni o‘zining g‘oyaviy olamiga olib boradigan narsadir. Shu nuqtai nazardan til va uslub alohida ahamiyatga ega. Kompozitsiyaning tili o‘sha muhitda o‘z vositasi orqali o‘quvchilarni olib boradi. U o‘z o‘quvchilari eshitishni xohlaydigan dunyo hikoyasi.

Til uslubining xususiyatlari:

Hikoyada qiziquvchanlik va qiziquvchanlikni saqlab qolish til uslubining ishi. Til uslubining o‘zi hikoyadagi tabiiylik, qiziqarli va qiziqarlilikni saqlaydi. Premchand so‘zlari bilan aytganda, kompozitsiya uslubi jonli va samarali bo‘lishi kerak.

Kamleshvar oddiy odamning hikoyachisi bo‘lib, u o‘z ijodi bilan bog‘lanib, mamlakat va jamiyatning chuqur kontekstlarini ko‘rgan. Ularning tili va uslubini quyidagi toifalarga ajratishimiz mumkin.

Jamoat tili, gazeta tili, adabiy murakkab til, arab fors so‘zlaridan foydalanish. Kamleshvar keng jamoatchilikning hikoyachisi bo‘lgan. Ulardan biri u

¹ Hakimova Muhabbat Alimovna. Adabiyotshunoslikda badiiy asar tili va badiiy nutq uslubi. - Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2022.

shaharlarda va metrolarda yashovchi o'rta sinf dunyosini tasvirlagan. Binobarin, Kamleshvar oddiy odam tilini til yuzasida qo'llagan, unda hind tilida kelgan barcha so'zlar odam nutqida mavjud. Bu sof hind tilida sanskritcha so'z bo'lmasa ham, insonning axloqiy muhitini ranjitadi.

- दो-तीन वार्ड बॉय तीसरी और चौथी मंज़िल पर उतर गए।²

(Ikki-uch palatadagi bolalar uchinchi va to'rtinchi qavatlariga tushishdi.)³

Birgina shu gapning o'zida ham ingliz tilidan(वार्ड बॉय), ham arab tilidan (मंज़िल) o'tgan o'zlashma so'zlarni ko'rishimiz mumkin.

Adabiy til: Kamleshvar, albatta, jurnalist bo'lgan, lekin u jurnalistikadan ko'ra yozishga ko'proq ahamiyat beradi. O'z so'zlari bilan aytganda – “Nandan, sen meni Ollohobod davridan beri taniding. Mening birinchi o'rinim - "Sariqa" ni yozishim, ikkinchi o'rinim ham unga qattiq bog'langan. Do'stim mening uchinchi ustuvorligimdir va men ustuvorliklarimda chalkashliklarga yo'l qo'ymayman, lekin agar ish yozishimga xalaqit bersa, azizim, men ishni tark etaman. Demak, u jurnalistika olamida ham adabiy jurnalistika bilan shug'ullangani aniq. U "Nai Kahani" va "Sarika" ning "Katha Yatra" ga tahririda adabiy jurnallar bilan bog'langan. Demak, uning syujet uslubi jurnalist uslubi bo'lsa ham. Ular adabiyot yozishda o'sha uslubdan foydalanadilar va o'quvchiga bu jurnalistning adabiyot olamiga noqonuniy kirib kelayotganini hech qayerda his qilishiga yo'l qo'ymaydilar.

Til nuqtai nazaridan, Kamleshvar hikoyalari sahna va dramaga o'xshaydi. Nasrdan ramziy va psixologik hissiyotlarni ifodalash uchun aniq foydalanish yaxshi ma'lum. Uning hikoyalari tili urdu tilining ta'sirida ekanligi ham haqiqat.⁴ Uning uslubida shaffoflik va amaliylik mavjud. Shu bilan birga, inson hayotining chuqur tuyg'ulari aks etadi. Shu tariqa shuni aytishimiz mumkinki, Kamleshvar adabiyoti o'quvchi ongini o'ziga singdirib, o'z ta'sirini qoldirishga qodir, unda his-tuyg'u nuqtai nazaridan ko'ngilsizlik, bo'g'ilish, umidsizlik va iqtisodiy tengsizlik ko'rinib turadi, til uslubi esa qiziquvchanlikka to'la.

Insoniy munosabatlarning buzilishi, eski avlod va yangi avlod o'rtasidagi masofaning ortib borishi markazsizlashtirish holatini keltirib chiqaradi. Kamleshvar o'zining hikoyalarda zamonaviy hayotda insoniy munosabatlarning parchalanishi haqidagi juda dramatik yo'lni taqdim etdi. Er va xotinning nikoh munosabatlaridagi o'zaro ziddiyat nikoh hayotini dramatik qiladi. O'smirlik davrida avj olgan asabiylik

² चप्पल कहानी. कमलेश्वर

³ Tarjimalar muallifga tegishli.

⁴ <https://nibandhbharti.com/kamleshwar-per-nibandh/>

yosh avlodni o‘z yo‘lidan og‘diradi. Ana shu nomuvofiqliklar tufayli inson hayotidagi parchalanish va ziddiyatlarni Kamleshvar o‘z hikoyalarida juda g‘alati tarzda taqdim etgan.

Kamleshvar hikoyalarida zamonaviy muhit tasviri juda noziklik bilan berilgan. Uning aksariyat hikoyalari shahar, shahar, qishloq, shahar va poytaxt hayotiga asoslangan. Shu sababli, ularning hikoyalarida zamonaviy xabardorlik hamma joyda ko‘rinadi. Uning hikoyalarida shahar hayotidagi qo‘shnining e‘tiborsizligi, xudbinligi tasviri yaqqol ko‘zga tashlanadi.⁵

Kamleshvar hikoyalarida zamonaviy hayotning turli dardlari, nomuvofiqliklari, umidsizliklari va tabulari aniq tasvirlangan. Uning hikoyalarida jamiyatning har bir jabhasi o‘z ifodasini topgan. Uning hikoyalarida zamonaviy jamiyatda hukm surayotgan xudbinlik, nafrat, nafrat, bo‘g‘ilish va o‘z joniga qasd qilish kabi tuyg‘ular ta‘sirchan tasvirlangan. Uning hikoyalarida zamonaviy hayotda keng tarqalgan sun‘iylik va bo‘shliq fosh etilgan. Yozuvning dastlabki bosqichida Kamleshvar hunarmandchilik va mazmuni anglab, hind hikoyalari mualliflari orasida o‘z o‘rnini egalladi. Yozish jarayonida u matn va hunarmandchiligida yangi tajribalar qildi.

Kamleshvar ji zamonaviy hind hikoyalari mualliflari orasida alohida o‘rin tutadi. U hind badiiy adabiyotiga yangi hayot bag‘ishladi, u ham kontekstli, ham teng huquqli edi. Badiiy adabiyotdagi iste‘dodidan tashqari, u hayot va tarixda liberal fikrlashning yangi yo‘llarini yaratdi. U hunarmandchilik va yozuv tilida yangi paradigmalarni yaratdi. Kamleshvar hech qachon charchamaydigan yozuvchilardan biri va bu uning shaxsiy hayotida ham shunday.

Kamleshvar hikoyalarida uslub jihati uning syujetining asosiy asosini tashkil etgan. Kamleshvar hikoyalarida bu uslubning turli shakllari paydo bo‘lgan. Biz uning romanlarida qo‘llanilgan uslublar haqida umumiy ma‘lumotga ega bo‘lamiz.

Tasviriy uslub: Hind hikoyasida tasviriy uslubdan keng foydalaniladi. Bu orqali romanda hayotning keng doirasi tasviri tavsif tarzida berilgan. Ushbu uslubda yozuvchi hayotning istalgan sohasini o‘z hikoyasining vositasiga aylantira oladi. Bu voqealarning ko‘pligi, belgilarning ko‘pligi, uzoq suhbatlar va boshqalar kabi ko‘plab muammolarni hal qilishi mumkin. Muallif o‘z nomidan tasvirlaydi - Bu uslubda muallif o‘z tasavvuri, his-tuyg‘ulari va ma‘lumotlari asosida hikoya qahramonlari va u bilan bog‘liq voqealarni tasvirlaydi.

Kamleshvar “Chappal” hikoyasida ham tibbiyot instituti va asosan uning liftida sodir bo‘lgan voqeani hikoya qilib berar ekan, o‘quvchining ko‘z oldida jonli manzarani shakllantirish uchun shifoxona manzaralarini erinmay tasvirlaydi:

⁵ <https://nibandhbharti.com/kamleshwar-per-nibandh/>

- रास्ता इमरजेंसी वार्ड से जाता था। एक बेहद दर्द भरी चीख इमरजेंसी वार्ड से आ रही थी... वह दर्द-भरी चीख तो दर्द-भरी चीख ही थी-- कोई घायल मरीज असह्य तकलीफ़ से चीख रहा था।⁶

(Yo'l tez yordam bo'limidan o'tardi. Favqulodda vaziyatlar bo'limidan juda og'riqli chiyillash kelardi... o'sha og'riqli chiyillash shunchaki og'riqli chiyillash emas edi - yarador bemor chidab bo'lmas og'riqdan qichqirardi).

Bu manzarani o'qigach, har bir kitobxon ko'z oldida shubhasiz shifoxonadagi og'ir ahvoldagi bemor jonlanadi. Bu esa hikoyaning ta'sirchanlik darajasini oshiradi.

Avtobiografik uslub: Kamleshvar o'z badiiy adabiyotida avtobiografik uslubdan ham foydalangan. Avtobiografik uslubda muallif butun hikoyani bitta qahramon orqali batafsil bayon qiladi. Hech bir yozuvchi o'z hayotini yozma mavzu qilib qo'ymaydi va shunday bo'lsa ham, bu uning hayotining bir qismi, deb da'vo qilmaydi. Kamleshvar hikoya qilishning ushbu uslubidan avtobiografik tarzda foydalangan.

Masalan, “Chappal” hikoyasi ham qahramonning o'z tilidan hikoya qilinadi:

- मुझे ऑल इण्डिया मेडिकल इंस्टीट्यूट की सातवीं मंज़िल पर जाना था
(Men Butun Hindiston tibbiyot institutining yettinchi qavatiga borishim kerak edi).

Asar shu zaylda, ya'ni bir qahramon hikoya qilishi natijasida davom etaveradi.

Hissiy uslub: Kamleshvar mohir jurnalist. U shaharchadan tortib shaharlar, metrolargacha bo'lgan hayotni ko'rди va yaxshi tushundi. Ular yaxshi bilishadiki, bugungi aldamchi, urushga o'xshash hayotda sentimentallikka o'rin yo'q.

- कितना दुःख और कष्ट है इस दुनिया में...लगातार एक लड़ाई मृत्यु से चल रही है...और उसके दुःख और कष्ट को सहते हुए लोग -- सब एक से हैं।⁷

(Bu dunyoda qanchalar qayg'u va iztiroblar bor... o'lim bilan tinimsiz kurash davom etmoqda... va uning qayg'usi va iztirobini tortayotgan odamlar - barchasi bir.)

Ammo Kamleshvar ham insonning faqat sezgir va hissiyotli bo'lsagina inson ekanligini biladi. Agar u bu hissiyot va hissiyotni olib tashlasa, u odam emas, balki erkak vampirga aylanadi.

⁶ चप्पल कहानी. कमलेश्वर

⁷ O'sha manba

- दुनिया में हर माँ के दूध का रंग एक है। खून और आँसुओं का रंग भी एक है। दूध, खून और आँसुओं का रंग नहीं बदला जा सकता...शायद उसी तरह दुःख, कष्ट और यातना के रंगों का भी बँटवारा नहीं किया जा सकता।⁸

(Dunyodagi har bir onaning suti bir xil rangga ega. Qon va ko'z yoshlarning rangi ham bir xil. Sut, qon va ko'z yoshlar rangini o'zgartirib bo'lmaydi... balki qayg'u, iztirob va azob ranglarini bir xil bo'lib bo'lmaydi.)

Bugungi dunyomizda nima sodir bo'lmoqda. Buning sababi shundaki, inson tezda hissiyot va hissiyotlardan mahrum bo'ladi. Kamleshvar o'zining emotsional uslubi orqali bugungi odamni inson bo'lib, faqat inson uchun yashashi mumkin bo'lgan o'sha tuyg'ularga qaytarmoqchi.

REFERENCES

1. चप्पल कहानी. कमलेश्वर
2. Hakimova Muhabbat Alimovna. Adabiyotshunoslikda badiiy asar tili va badiiy nutq uslubi. - Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2022.
3. B. Yo'ldoshev, T. Qurbonov; badiiy asar tili va uslubi masalalari (o'quv-uslubiy qo'llanma), Samarqand – 2006.
4. <https://nibandhbharti.com/kamleshwar-per-nibandh/>
5. <https://hihindi.com/kamleshwar-biography-in-hindi/>

⁸ चप्पल कहानी. कमलेश्वर